

Ordförande har ordet:

Innan ni nu går på en välförtjänt sommarledighet kommer ytterligare ett nummer av Bladet (ännu inget roligare namnförslag). Vi ser gärna att ni skickar in bidrag till oss. Det kan vara en kort rapport från någon konferens, en bokrecension eller något som ni tror kan intressera våra läsare, dvs era kollegor och andra. Antalet medlemmar växer stadigt men vi blir gärna fler, så tipsa kollegor och andra som är intresserade av skolbiblioteksfrågor. Vi har haft vår första stora fortbildningsdag i Rinkeby, med drygt 30-talet deltagare. Läs mer i detta nummer. Våra arbetsgrupper har kommit igång med sitt arbete. Det finns alltid plats för flera deltagare i grupperna eller att ni bildar nya grupper kring andra frågor. Vårt årsmöte kommer att äga rum vecka 38, 20/9 eller 21/9. Kallelse kommer. Innan jag och styrelsen önskar er en riktigt skön och härlig sommar vill jag gärna berätta denna solskenshistoria. För ca två veckor sedan stod i Dagens Nyheter en artikel om att Maria elementarskolas rektor Märta Fransson (76 år) skall ta emot Sankt Eriksmedaljen. Då hon var min klassföreståndare 1952-53 (oj vad tiden går) blev jag lite nyfiken. I artikeln berättade hon om hur hon kräver att eleverna åtminstone skall klara tre av ordklasserna. Här är så receptet:

Ett substantiv är ett ord du kan sätta jävel efter. Som gubbjävel.

Ett adjektiv är ett ord som du sätter skit framför. Som skitkul.

Och ett verb är ett ord som du sätter av bara helvete efter.

Som jobba av bara helvete.

Är inte detta sann pedagogik?!

Ha en riktigt fin sommar och välkomna åter i höst. Kanske ses vi innan dess på någon konferens, se kalendariet.

Christer Holmqvist, ordf.

Innehåll:

Ordförande har ordet	Sid 1
Internationell Skolbiblioteksdag	Sid 2
Retorik i skolan	Sid 2
Blåjus, polismotorcykel och vägassistans	Sid 3
Kolla Källan!	Sid 4
Studiedag i Rinkeby	Sid 4-5
Kalendarium	Sid 6
Skolbiblioteksmanifest på svenska	Sid 7
Arbetsgruppen för Riktlinjer/Normer	Sid 7

Medverkande i detta nr:

Inger Andersson,
Akalla bibliotek, Stockholm
Christer Holmqvist,
Biblioteksenheten, Sthlms skolor
Anita Höglund,
Tumba bibliotek, Botkyrka kommun
Anette Lövgren,
Skolverket, Stockholm
Birgitta Wallmark,
Biblioteksenheten, Sthlms skolor

Internationell Skolbiblioteksdag 16 oktober, 2000

Tidigt förra året proklamerade IASL:s (International Association of School Librarianship) ordförande den första internationella skolbiblioteksdagen. Den tredje måndagen i oktober kommer fortsättningsvis att vara en internationell skolbiblioteksdag och i år infaller denna dag alltså den 16 oktober.

Temat för i år och tips på olika aktiviteter kan du hitta på IASL:s hemsida, <http://www.iasl-slo.org>. Där finns bl a tips från förra årets aktiviteter då temat var "En dag i livet ...".

Man kan t ex:

- stödja skolbiblioteksutveckling i andra länder
- ordna aktiviteter för föräldrar och skolpolitiker för att fira skolans betydelsefulla roll i undervisningen
- kontakta ett skolbibliotek i ett annat land via e-post eller brev för att utbyta erfarenheter och idéer

Källa: IASL Newsletter, nr 1/2000

Retorik i skolan

Förra året såg en ny tidning dagens ljus, *Retorikmagasinet*. Artiklarna skrivs av lärare och forskare och vänder sig till "alla som intresserar sig för språk, litteratur, politik och kommunikation".

Det senaste numret har retorik i skolan som tema och det är därför jag vill nämna tidningen här. I olika artiklar försöker författarna motivera varför det är viktigt att elever lär sig retorik. Genom att studera hur andra framför sina ståndpunkter tränar man sitt kritiska förhållningssätt. Det berättas också om hur antikens retorikövningar kan användas i dagens skola.

Tidigare nummer har haft artiklar om "värstingretorik", radiopratt, politikerspråk mm. Flertalet av artiklarna bör kunna användas i undervisningen i svenska, historia och samhällskunskap.

Läs mer på tidningens hemsida! <http://www.retorik.net/rm/index.html>

Anette Lövgren

Blåljus, polismotorcykel och vägassistans

Vad är nu detta kanske ni undrar. Jo, det är bara vad som kan hända en vanlig dag som regionbibliotekarie i Stockholm. Planeringen för dagen var att jag först skulle besöka Söderbergaskolan för att där katalogisera vissa böcker som ej fanns i vår huvudbas, uppgradera skolans datasystem med några nya filer samt ha tid att diskutera flyttning av skolans bibliotekslokaler och andra biblioteksutvecklingsfrågor. Efter detta besök skulle jag åka vidare till Björnbodaskolan och instruera en av våra trainee-elever samt undervisa lärarbibliotekarien om hur man praktiskt går tillväga när man söker fram en bok i vårt datasystem och sedan läser in bokens streckkod. Detta skulle ske på förmiddagen och eftersom tiden var knapp var jag ute i god tid. Ni kanske bör veta att jag för det mesta kör bil i jobbet eftersom jag åker runt mellan ca 75 skolor i norra Stockholm och oftast har både böcker och dataprylar att släpa på. Bilen jag kör är en gammal Ford från 1990 som för det mesta är helt tillförlitlig.

Just den här morgonen satt jag och körde samtidigt som jag talade i telefon med min kollega om vissa kurser som jag skulle lägga upp på vår hemsida senare under dagen. Plötsligt dör bilen och detta mitt i rusningstrafiken på ett av de värsta ställena i stan (Bergshamraleden). Dessutom körde jag i ytterfilen. Ni kan ju tänka er hur man känner signär man har en bilkö efter sig så långt ögat når och bilen bara inte vill starta igen. Efter en del letande i bilen lyckades jag i alla fall leta fram varningstriangeln, placera den pålagom avstånd bakom bilen och ringa till min sambo om bogseringshjälp. När detta var klart var det bara att vänta. Då kommer blåljusen och en sur polis på polismotorcykel. Han påpekar att jag hindrar trafiken, vilket jag ju inte kunnat undgå att märka och skäller på mig för att jag inte puttade bilen åt sidan. Visserligen är jag rätt stark men att skjuta bilen uppför i en uppförsbacke är inget jag ger mig på. Då kommer vägassistansbilen och assistanskillen krokas fast min bil för bogsering och jag blir bogserad 75 m uppför backen till närmaste bensinmack. Väl framme där och i väntan på att min sambo skall komma så att jag kan låna hans bil gör jag ett nytt försök att starta bilen. Ni kan säkert räkna ut att bilen startar. Pinsamt och vad är det för fel. Jag lämnar in bilen på verkstan för undersökning under dagen och lånar min sambos bil. Efter detta speciella morgonstrul ligger jag naturligtvis rejält efter i min tidsplanering, vilket inte är ovanligt när man är beroende av dels hur trafiken flyter, för att ta sig mellan olika platser i Stockholm, dels hur datorer och datasystem vill samarbeta vid supporten. Mina arbetsuppgifter på de två skolorna klaras av snabbt samtidigt som mobilen ringer från några andra skolbibliotek som behöver få råd och hjälp.

Efter lunchen som intas snabbt beger vi oss till Rinkebyskolan. Louise (trainee-elev) har aldrig sett detta fina och väl genomtänkta skolbibliotek. För er som inte varit där kan jag nämna att biblioteket är helt nyinrett. Färgsättningen och Susannes vackra och glada skyltar tillsammans med ett mycket fräscht bokbestånd och trevlig personal, gör att eleverna trivs där och gärna sitter och arbetar vid de speciella studieplatsersom finns. Lärarna har sitt institutionsmaterial i kompaktushyllor i rummet intill, vilket också är att rekommendera. Efter att ha tittat på några funktioner i vår databas, katalogiserat några nya böcker och diskuterat några policy- och utvecklingsfrågor med Susanne, åker jag vidare in till förvaltningen för att arbeta med vår hemsida.

För att ni ska få en uppfattning om vilka andra uppgifter man har som regionbibliotekarie i Stockholm vill jag nämna hjälp vid gallring, rådgivning i olika skolbiblioteksfrågor och framför allt utbildning av lärare och lärarbibliotekarier.

Bilen ja vad hände med den? Jag körde hem den. Verkstaden visste inte säkert vad det var för fel så inget blev åtgärdat. Nästa dag tog jag den till jobbet igen och blev stående på Hantverkargatan, men det är en annan historia.

Birgitta Wallmark
Regionbibliotekarie Utbildningsförvaltningen i Stockholm

Kolla Källan!

Skoldatanätets projekt Kolla Källan! har fått en ny webbplats, <http://www.skolverket.se/skolnet/kolla/>
Här hittar du fakta om källkritik, etik och Internet samt upphovsrätt. Det kan röra sig om artiklar och länktips men också lathundar, OH-bilder och lektionsförslag. Till projektet hör ett nyhetsbrev som heter Fredagsbrevet. Det låg tidigare under Digitala Salongen men är nu flyttat till Skolverket. Du hittar Fredagsbrevet under fliken Nyhetsbrev på Kolla Källans webbplats.

Kolla Källan! kommer att vara representerade bland utställarna på Rikskonferensen för Skola och Bibliotek i Varberg den 13-14/6, på IASL-konferensen i Malmö 6-10/8, på Bok & Bibliotek i Göteborg den 14-17/9 och på Skoldagarna i Malmö den 31/10-1/11.

Vi ses där!

Anette Lövgren

Projekt Kolla Källan

anette.lovgren@skolverket.se

08-723 79 89

Studiedag i Rinkeby

Vi som kom till Rinkeby ville veta mer om läsprojektet "Listiga Råven", om de projektanställda skolbibliotekarierna och om det rikt utrustade biblioteket på högstadieskolan.

Ett trettiotal hade anmält sig och endast ett fåtal föll bort på vägen, vilket antogs bero på att de hade tagit fel tåg.

Efter en kort självstudie av Rinkeby bibliotek visades filmen "Listiga Råven". Därpå berättade Lisbeth Lindvall om läsprojektet, ett givande samarbete mellan biblioteket och Kvarnbyskolan som hade pågått i tre års tid. Frågorna haglade och det var en stor fördel att deltagargruppen bestod av olika yrkesgrupper såsom lärare och bibliotekarier. När någon dristade sig till att säga "Så är det" eller "Sådana är de", kunde ett språkrör från nämnda miljö eller grupp balansera upp påståendena.

forts sid 5

<http://www.skolbibliotek.se/ost/>

forts från sid 4

Berikade av berättelsen om läsinlärningsmetoden skulle gruppen få besöka tre av fyra skolbibliotekarier som nyligen blivit projektanställda på tre år.

I och med att läsinlärningsmetoden bygger på läsning av skönlitteratur, dvs man använder inga läroböcker alls, så blir biblioteket en ytterst betydelsefull plats. Bibliotekarierna har haft olika förutsättningar vid starten och samtliga deltagare besökte därför alla tre biblioteken. Under promenaderna mellan skolorna hördes kommentarer som: "Jag är så uppfylld! Det här är jätteroligt!" och "Jag är så omskakad! Så här vill jag jobba!"

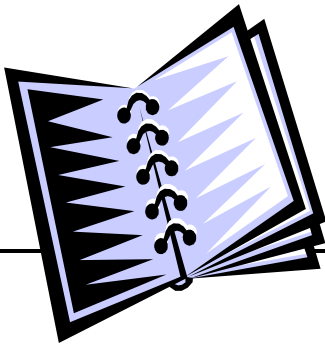
Som alla vet har skolledare olika åsikter om bibliotekets betydelse men tydligt var att eleverna behövde det som nu började erbjudas, både olika medier OCH bibliotekarier. De nyanställda hålls i dagsläget samman genom veckomöten hos Lisbeth Lindvall, vilket också blir ett stöd inför att vara ensam i sin yrkeskategori på arbetsplatsen.

Lunchen denna dag blev en studie i turkisk matlagning. Egen buffé i avskilt rum och en lektion om ingredienserna i varje rätt!

På eftermiddagen gjorde vi ett besök i Rinkebyskolans bibliotek. Ny inredning, fräscht bokbestånd, datorer, kompaktushyllor för läromedelsbeståndet i angränsande rum, två anställda osv. Någon av deltagarna utbrast plötsligt: "Jag blir nästan nedstämd när jag jämför med mitt skolbibliotek!"

I ett samlingsrum i Ungdomens Hus berättade bibliotekarie Susanne Nordqvist om hur hon har byggt upp detta bibliotek. Trots att kanske inte någon i församlingen har fått arbeta med så stora summor pengar som det anslagits till detta bibliotek, skapade bakgrundsberättelsen en mycket god stämning samt verkade stimulera till nya idéer att ta med sig hem. Många fick också tankar om det mycket speciella befolkningsunderlaget i Rinkeby och insikter i hur annorlunda samma yrke kan se ut.

Inger Andersson,
Akalla bibliotek

Kalendarium

6-10 augusti, 2000	Do you read me? "Information Literature - Key to the Future". IASL (International Association of School Librarianship),	Malmö Info: http://www.pedc.se/iasl
15-17 augusti, 2000	Pedagogdagarna	Svenska Mässan, Göteborg Info: http://www.swefair.se/pedagogdagarna
14-17 september, 2000	Bok & Bibliotek	Svenska Mässan, Göteborg Info: http://wwwbokbibliotek.se/index.htm
2 oktober, 2000	Inspirationsdag för LÄS 2000! Tema: ALLAS BARNBOK	Stockholm Info: Svenska Barnboksinstitutet, http://www.sbi.kb.se
16 oktober, 2000	Internationell Skolbiblioteksdag	Info: IASL, http://www.iasl-slo.org
31 okt - 2 nov, 2000	SkolExpo 2000	Sollentunamässan Info: http://www.skolexpo.com
13-14 november, 2000	Astrid Lindgren -konferens, "Bullerbyn 50 år senare -barns verklighet speglad i litteraturen"	Vimmerby Info: http://www.vimmerby.se/kommun/bibliotek/konferens.htm
13-19 november, 2000	"Allas barnbok" En vecka med barn- och ungdomsboken	Läsaktiviteter i hela landet
16 november, 2000	Nationell läsdag utropad av Svenska barnboksinstitutet	

<http://www.skolbibliotek.se/ost/>

Skolbiblioteksmanifest på svenska

Nu finns Unescos skolbiblioteksmanifest på svenska,

<http://www.unesco-sweden.org/skolbiblioteksmansvenska.htm>

Arbetsgruppen för Riktlinjer/Normer

Vi har haft två träffar och skall träffas ytterligare en gång innan sommaren. Just nu kartlägger vi vilka normer och riktlinjer som funnits i tidigare utredningar och direktiv som gjorts av bl a Kommun- och landstingsförbunden, Skolöverstyrelsen m fl. Vi tittar även på riktlinjer och normer som tagits fram i våra grannländer och andra ställen i världen. Allt för att åter lyfta fram riktlinjer, beträffande lokaler, personal, bokanslag, datorer m m. Vi är tacksamma om någon har något ytterligare att bidra med.

För arbetsgruppen Christer Holmqvist

**För aktuella uppgifter om styrelsen
se**

<http://www.skolbibliotek.se/ost/>